

ta, että viinien kulutus väheni 25 prosenttia ja väkevien juomien kulutus 18 prosenttia. Erityisen voimakasta alkoholin kulutuksen kasvu oli nuorison keskuudessa, kuten oli saatettu kuulua jo edellisellä viikolla Kettil Bruun Societyn kokouksessa Budapestissa (ks. Guðmundsdóttir 1990). Näin ollen Islannin tapahtumat ovat lisätodiste siitä, että lisääntynyt alkoholi-juomien saatavuus nostaa kokonaiskulutusta (Helgason 1990). Lundkvistin ja Rydbergin esitys liittyi samaan teemaan eli kysymykseen, mitä tapahtuu alkoholin kulutukselle, kun markkinoille tulee uusia alkoholijuomia, joiden alkoholipitoisuus on alhaisempi kuin aiemmin markkinoilla olevien juomien. He päättelivät, että vähemmän alkoholia sisältävien juomien tulo markkinoille ei automaattisesti johda kulutuksen alenemiseen. Keskioluen vapauttaminen Suomessa ja Ruotsissa sekä oluen vapauttaminen Islannissa ovat päinvastoin johtanut kulutuksen kasvuun, koska uusien juomien saatavuus on ollut suurempi. Sen sijaan Lundkvist ja Rydberg arvelevat olevan mahdollista vähentää kokonaiskulutusta alentamalla jo markkinoilla olevien juomien alkoholipitoisuuksia. Tässä suhteessa Ruotsin panimoiden ilmoittama vahvan oluen alkoholipitoisuuden alentaminen tulee tarjoamaan mielenkiintoista materiaalia tuleville pohdinnoille (Lundkvist & Rydberg 1990).

Muissa kokouksessa esitetyissä pa-

pereissa käsiteltiin mm. Unkarin ja Puolan alkoholipolitiikkaa, alkoholi-ongelmien ehkäisyä Ruotsissa ja Australiassa, Yhdysvaltain ja Kanadan opiskelijoiden alkoholin käyttöä ja siihen liittyviä ongelmia, nuorison suhtautumista alkoholimainontaan Kanadassa. (Kokouksen täydellisen ohjelman samoin kuin kokouksessa esitetyjä papereita voi tilata osoitteesta: Björn Rydberg, Systembolaget, S-103 84 Stockholm, Sverige).

Ensi vuonna alkoholipolitiikkaryhmä kokoontuu kesäkuun alussa Tukholmassa. Mikäli osanottajamäärä yhä kasvaa ja mikäli esitettyjen paperien taso nousee samassa suhteessa kuin parin viime vuoden aikana, on odotettavissa varsin mielenkiintoinen yhdeksäs istunto.

Kirjallisuus

Guðmundsdóttir, Ása: The impact of beer on Icelandic youth. Paper presented at the Alcohol Epidemiology Symposium of the Kettil Bruun Society for Social and Epidemiological Research on Alcohol. Budapest, Hungary, June 3—8, 1990

Helgason, Tómas: Alcohol policy: resolutions and realities. Paper presented at the 35 International Institute of the International Council on Alcohol and Addictions, Berlin, Germany, 10—15 June, 1990

Lundkvist, Björn & Rydberg, Björn: Is the introduction of new

beverages with lower alcohol content a way to decrease consumption of alcohol? Paper presented at the 35 International Institute of the International Council on Alcohol and Addictions, Berlin, Germany, 10—15 June, 1990

Tigerstedt, Christoffer: EG, alkohol och Norden. NAD-publikation nr 19. Helsingfors 1990

Wagenaar, Alexander C.: Alcohol, young drivers and traffic accidents: effects of minimum-age laws. Lexington, Mass., USA: D. C. Heath and Co., 1983

Wagenaar, Alexander C. & Holder, Harold D.: A change from public to private sale of wine: Results from natural experiments in Iowa and West Virginia. Paper presented at the 35 International Institute of the International Council on Alcohol and Addictions, Berlin, Germany, 10—15 June, 1990

Wagenaar, Alexander C. & O'Malley, Patrik M.: The legal drinking age of 21 in the United States: Effects on drinking practices, risky behaviors and traffic crashes. Paper presented at the 35 International Institute of the International Council on Alcohol and Addictions, Berlin, Germany, 10—15 June, 1990

Österberg, Esa: ICAA:n alkoholipolitiikkaryhmä vakiinnuttaa asemaansa. Alkoholipolitiikka 54 (1989): 4, 214—215.

Esa Österberg

Alkoholiepidemiologia-sektio Berliinissä

Alkoholiepidemia-sektio kokoontui ICAA:n 35. International Institute on the Prevention and Treatment of Alcoholism -kongressin yhteydessä 11.—13.6.1990 Berliinissä.

Kesäkuun 11. päivänä esitettiin neljä esitelmää. Sharon C. Wilsnack ja Richard W. Wilsnack esitelmöivät aviopuolisoiden alkoholin käytön vaikutuksista avioliiton laatuun. Tulokset

perustuvat Yhdysvaltojen kansalliseen haastattelututkimukseen, joka tehtiin naisten alkoholin käytön tutkimiseksi vuonna 1981. Seurantatutkimuksen aineisto kerättiin vuonna 1986. Avioelämä osoittautui naisten kannalta useimpien mittarien avulla mitattuna paremmaksi niille naisille, joiden aviomies oli satunnainen alkoholin käyttäjä, kuin niille, jotka olivat aviossa

usein juovan tai täysin raittiin miehen kanssa. Ruth C. Engs ja Jodwiga B. Slawinska raportoivat puolalaisten ja amerikkalaisten ylioppilaiden juomatapojen eroista; puolalaiset ylioppilaat joivat kertaa kohti enemmän kuin amerikkalaiset. Peter Arpad oli tutkinut alkoholiin liittyvää kuolleisuutta eteläunkarilaisessa kylässä; kuolleisuus väheni siellä 20 prosenttia vuodesta 1987 vuoteen 1989. Silvano Monarca kollegoineen raportoi muutoksista italialaisten nuorten asenteissa, tiedoissa ja alkoholinkäyttötavoissa aikavälillä 1981—1988. Nuorten päi-

vittäinen viinin käyttö on vähentynyt samoin kuin aikuisväestön, mutta humalatilanteet taas ovat lisääntyneet.

Kesäkuun 12. päivänä pidettiin kuusi esitelmää. Howard Blane ja Kenneth Leonard tutkivat alkoholiongelman tunnustamista. Heidän näytteensä käsitti 871 yhdysvaltalaisista miestä. Alkoholiongelman tunnustaminen vaihteli juomatapojen rajuuden mukaan. Jopa osalla ns. sosiaalisista alkoholinkäyttäjistä oli oman arvelunsa mukaan alkoholiongelma. Douglas Parker oli kehittänyt useita alkoholiongelmamittareita, jotka pohjautuivat käsitteeseen "Alcohol dependence syndrome" ja muihin käsitteisiin, ja raportoi, että useimmat aikuistuneet alkoholistien lapset, joiden luokiteltiin olevan alkoholiongelmaisista ADM-mittaria käyttäen, olivat alkoholiongelmaisista myös muita yhdistettyjä (aggregated) mittareita käytettäessä. Robin Room esitelmöi aiheesta juomatapojen erot kaupunki- ja maalaisympäristössä. Charlotte Turner oli laatinut kirjallisuuskatsauksen yksilöllisen alkoholin kulutuksen ja eri sairauksiin kuolemisen välisistä riskeistä. Alkoholi ei suojaa sydän- ja verisuonitauteihin kuolemiselta, kuten aikaisemmin erheellisesti on luultu. David Pittman oli tutkinut, mitkä sosiaaliset tekijät ovat vaikuttaneet Yh-

dysvaltojen viimeaikaiseen alkoholin kokonaiskulutuksen vähenemiseen. Alkoholin laillinen ostoikäraja on nostettu kaikissa osavaltioissa 21:een. Samanaikaisesti väestön etninen rakenne on muuttunut ja väestö on ikääntynyt. Thomas Harford tutki maksakirroosikuolleisuuden vaihtelua eri ammattiryhmissä. Työntekijöiden suuret maksakirroosikuolleisuusluvut voivat selittyä erityisistä työhön liittyvistä tekijöistä tai siitä, että asianomaiset ovat korkean alkoholinkulutustasonsa vuoksi joutuneet siirtymään muista ammateista työntekijöiksi.

Kesäkuun 13. päivänä esitettiin neljä esitelmää. F. Poldrugo ja C. Tamborlini (esitelmän luki A. Fiore) olivat tutkineet alkoholi- ja huumeongelmia maahan muuttaneiden vankien keskuudessa pohjoisitalialaisessa vankilassa. Italialaisilla vangeilla oli enemmän alkoholi- ja huumeongelmia kuin maahan muuttaneilla. Hede Menke esitti tuloksia kliinisistä ja epidemiologisista tutkimuksista ranskalaisten nuorten keskuudessa. Alkoholiongelmat jatkuvat vielä aikuisuudessa niiden nuorten keskuudessa, joiden perhetausta on ollut puutteellinen ja joiden perheessä alkoholismilla on ollut tärkeä rooli.

Poldrugo ja Fiore kollegoineen tutkivat alkoholin väärinkäytön ja onnettomuuksien välisiä yhteyksiä Triesten ensiapuasemilla Italiassa. Viikonloppuisin ja öisin mitattiin huomattavasti suurempia veren alkoholipitoisuuksia kuin viikolla erityisesti nuorten vapaiden miesten ja naisten keskuudessa. Bela Kolozi oli tutkinut, mitkä tekijät edelsivät sairaalassa hoidossa olevien alkoholistien itsemurhia Unkarissa. Merkittäväksi osoittautuivat varhainen avioituminen, avioero, sosiaalinen "alaspäin" liikkuminen ja aikaisempi vankilassa olo.

ICAA:n johtajisto hyväksyi kokouksessaan uuden sektorin, joka sai nimen "Information and dissemination". Sen puheenjohtajiksi nimitettiin Andrea Mitchell Berkeleystä ja Jasper Woodcock Lontoosta. Ensimmäisen kerran sektio kokoontuu ensi vuonna ICAA:n 36. Alkoholi-instituutin yhteydessä Tukholmassa kesäkuun ensimmäisen viikon aikana. Tarkoituksena on juhlistaa CAN:n 90. syntymäpäivää. Samassa kokouksessaan johtajisto hyväksyi Glasgow'ssa Skotlannissa toimivan jäsenjärjestönsä kutsun toimia ICAA:n 36. kongressin isäntänä.

*Salme Ahlström —
Thomas C. Harford*

Se sairastaa sittenkin

Kokko, Simo: Taudista sairauteen. Mitä terveyskeskuslääkärissä pitäisi tapahtua? Juva: Hanki ja Jää, 1990, 137 sivua

Helsingin Sanomat kertoi jokin aika sitten isoin otsikoin, miten "työttömiksi jääneet ompelijat saavat ensiapua Turun seudulla". Konkurssi vertautui omaisen kuolemaan ja avioeroon sillä erotuksella, että "nurin menneen firman työntekijöillä on vain kaksi viikkoa aikaa surutyöhön". Niinpä työvoimavirkailijat joutuivat "rientämään työpaikoille" kuin "Punaisen Ristin ensiapuryhmä". Arvoitukseksi

jäi, hoituiko homma sideharsoin vai tarvittiinko kovempia lääkkeitä.

Ei ole sattuma, että työttömyyttä lähestytään lääketieteellisin termein. Erilaisten ilmiöiden medikalisoiminen alkaa nimittäin olla vaiheessa, jossa saattaisi olla helpompaa saada ihmiset uskomaan joulupukkiin kuin siihen, että (liika)syöminen, (liika)syömättömyys, (liika)juominen, (liika)juomatomuus, (liika)pelaaminen, (liika)pelaamattomuus, (liika)ajattelemisen, (liika)ajattelemattomuus jne. eivät ole sairauksia eivätkä siten hoidettavissa lääketieteellisin keinoin.

Kaiken tämän keskellä on virkistävää kuulla ainakin yhden "saavan puolen" edustajan saaneen tarpeekseen. Jos perusterveydenhuollon lääkäripalvelut halutaan saada toimimaan, on Simo Kokon mukaan mm. pantava jos nyt ei suoranaan sulku niin ainakin passintarkastus uusille "sairauksille":

"Arki pidetään arkena, eikä sitä päästetä kritiikittä muuttumaan pala palalta tauteina tai taudin kaltaisina oireyhtyminä määritellyksi. Tätä kehityskulkua, jota voidaan kutsua taudistumiseksi (. . .) jarrutetaan. Vain tiukan kritiikin ja monipuolisen harkinnan jälkeen päästetään uusia arkisia asioita muuttamaan tautilogiikan mukaisiksi" (s. 89).

Se, että Kokko puhuu taudistumi-